

Příprava odborného textu k publikování (1)

Milan Novák

A. Úvod.

1. Proč vznikl tento předmět?

- a) **Formální důvod (musí existovat předměty povinné pouze pro doktorandy).**
- b) **Objektivní důvody. Jako potenciálně budoucí vědci musí doktorandi splňovat určitá kritéria a mezi ně patří především vědecké publikace. Tlak na publikování v kvalitních mezinárodních časopisech, především v těch impaktovaných, v poslední době výrazně zesiluje a už se stal nejdůležitějším kritériem pro hodnocení kvality vědecké práce.**

2. Proč publikovat?

- publikovaná data jsou hlavní výstupy vědecké práce dostupné všem
- nepublikovaná data jsou téměř bezcenná, nikdo kromě autora je nezná
- publikace nás uvádí do určité soutěže, která otestuje kvalitu naší práce
- nepublikovaná data nesoutěží
- odkládání publikace vede často k technickému i vědeckému zastarání dat popř. někdy jiný publikuje podobné výsledky

3. Proč publikovat v kvalitních tj. impaktovaných časopisech?

- publikace v impaktovaných časopisech s přísným recenzním řízením nás uvádějí do soutěže na vysoké až nejvyšší mezinárodní úrovni
- publikace v regionální časopisech soutěží jen na regionální úrovni, navíc se při značné specializaci stává, že u nás nikdo nebo téměř nikdo podobné téma nedělá a také článek nikdo dostatečně nerozumí, takže vlastně nesoutěžíte
- nepublikovaná data nesoutěží a mohou nás uvést do omylu, jak jsme dobří

Právě soutěž je to důležité a proto jsou impaktované časopisy tak důležité, tam je velká konkurence a soutěžíte na vysoké úrovni.

4. Komu jsou naše publikace určeny?

- vědecké veřejnosti, čím lepší časopis, tím více lidí naši publikaci čte a případně využije při své vědecké práci, tedy cituje a právě počet citací je jedním z hlavních kritérií úspěšnosti vašeho článku. Při velké specializaci ale může dojít k tomu, že citovanost je poměrně malá přes vysokou kvalitu článku i časopisu.
- grantovým agenturám a jiným institucím, které financují naši vědeckou činnost
- hlavně ale nám samotným pro naše uspokojení z práce

5. Kdo vám bude přednášet?

- **Milan Novák**
- **43 publikací v impaktovaných časopisech od roku 1984 – Lithos (2), American Mineralogist (3), European Journal of Mineralogy (6), Canadian Mineralogist (13), Physics and Chemistry of Minerals (1), Journal of Metamorphic Geology (1), Geochemical Journal (1), Mineralogy and Petrology (6), Neues Jahrbuch für Mineralogie, Monatshefte nebo Abhandlungen (9), Gems and Gemology (1), Geologica Carpathica (1)**
- **recenze v časopisech: Contributions to Mineralogy and Petrology, American Mineralogist, European Journal of Mineralogy, Mineralogical Magazine, Canadian Mineralogist, Mineralogy and Petrology, Geologica Carpathica**
- **Associated Editor of the Canadian Mineralogist**
- **O. Bábek, J. Faimon, J. Kalvoda, J. Leichmann, S. Nehyba (popř. další)**

B. Přehled témat, která budou diskutována v této rámci výuky

- 1. Formální typy prezentací (orální, tištěné, internetové)**
- 2. Forma jednotlivých prezentací**
- 3. Výběr témat**
- 4. Forma publikací**
- 5. Recenzní řízení**
- 6. Postup při posílání publikací do redakce časopisu**
- 7. Hlavní problémy přípravy**
- 8. Ukázky postupu u konkrétních publikací M. Nováka**
- 9. Ukázky postupu u konkrétních publikací u dalších autorů**

C. Diskuse se studenty a jejich návrhy.

Příprava odborného textu k publikování (2)

Milan Novák

A. Způsoby prezentace

a) mluvená forma

- diskuse s kolegy (podceňovaná, ale má obrovský význam)
- přednášky na všech úrovních (jednoduchá a přímočará prezentace, omezit složité prezentace, posluchači to slyší jen jednou (důležité je dodržet čas, je-li vyžadován, a udržet pozornost posluchačů)
- přiměřené grafické animace, ať se informace neutopí v různých animačních efektech

b) poster kombinace mluvené a tištěné formy (abstrakt)

c) tištěná forma

Abstrakt

Publikace různého rozsahu, zaměření a významu

Abstrakt z konference

Krátké sdělení, zpráva o výzkumu

Kapitola v knize nebo sborníku

Diplomová či jiná nepublikovaná ale obhajovaná práce

Závěrečná zpráva projektu

Kniha

Odborný článek – recenzovaný (úroveň recenze se zvyšuje)

Populárně vědecký	česky	Vesmír, Minerál
Lokální (regionální)	česky (jiný jazyk)	Acta Mus. Moraviae, Zprávy geol.výzk.
Mezinárodní (regionální)	angličtina	Bulletin of Geosciences, Geol. Carpatica
Mezinárodní	angličtina	American Mineralogist
Mezinárodní (nejvyšší kvality)	angličtina	Science, Nature

Námi předložená publikace musí po formální (úroveň zpracování) a obsahové stránce (téma, odborná úroveň) odpovídat určitému typu periodika.

B. Forma práce (tištěná i mluvená)

- **Titul** **Název (měl by vystihnout problém a zároveň upoutat)**
Autor (ři)
Organizace
(vedoucí práce)
Abstrakt (téměř výhradně anglicky)
Key words (většinou anglicky)

- **Úvod** **Úvod (zde by měl být čtenář uveden do problému)**
Přehled dosavadních výzkumů (oblast, proces)
Geologická situace

- **Stat' (výsledky)** **Metodika práce**
Popis vzorků
Výsledky práce (měření)

- **Závěr** **Diskuse (často má více podkapitol)**
Závěr
Poděkování
Citovaná literatura

- **Přílohy** **tabulky, grafy, fotografie, atd. (přiměřené množství a kvalita,**
přiměřené rozmístění v článku)

C. Recenzní posudek práce (kvalitní posudek může zásadně zvýšit kvalitu práce)

- Práce nerecenzované (většina abstraktů, krátká sdělení, zprávy o výzkumu, některá periodika)
- Práce spíše formálně externě nebo interně recenzované (některé naše odborné časopisy)
- Práce externě recenzované (impaktované časopisy, některé naše časopisy)
- Práce k získání titulu (oficiální a veřejně známí recenzenti)
- Závěrečné zprávy (opONENTI)

nejčastější formální nedostatky prací

- nejednotnost formy a obsahu
- nejednotnost názvu a obsahu
- nevyrovnanost
 - podíl popisné a diskusní části
 - při více autorech odlišný sloh
 - množství grafiky a textu
 - kvalita jednotlivé grafiky
 - zaměření na určitou část tématu a podcenění jiné
- prolínání diskuse a popisu
- popisnost a rozvláčnost
- nesrozumitelnost
- rozvláčnost
- angličtina (i čeština)

Příprava odborného textu k publikování (3)

Milan Novák

A. Příprava publikací

1. Volba tématu

Jeden z nejdůležitějších kroků, musíme se rozhodnout

- pro koho píšeme**
 - jaký typ publikace nebo prezentace zvolíme**
- v zásadě máme dva typy volby**
- pasivní (někdo jiný zadá téma, které máme řešit)**
 - aktivní - vybíráme z určitého množství témat (školitelů)
výběr je zcela volný**

Při aktivní volbě tématu si musíme odpovědět na několik otázek

a) obecné

- co chceme řešit-studovat (proces, lokalita, oblast, hornina, minerál, fosílie)**
- jaké jsou naše současné znalosti o studované problematice**
- jaký bude mít publikace smysl (jak přispěje výsledek našeho studia k řešení regionálních nebo obecných problémů geologie; obecné je důležitější než regionální)**
- komu je naše informace určena**

b) specifické

- téma práce je nutné definovat a ohraničit (v průběhu studia ale může dojít k upřesnění, zúžení ale i rozšíření)**
- kde a na jaké úrovni chceme nebo musíme své výsledky prezentovat, typ publikace, možná periodika (na základě výsledků může dojít ke změně)**
- kde a jak získáme materiál ke studiu, nebo jaké jsou terénní poměry**
- jaké technické vybavení je nutné k úspěšnému vyřešení problému - teoretické**
- jaké technické vybavení je k dispozici - skutečné**
- kde získáme prostředky na výzkum**

2. Postup práce

Postup práce není u autorů jednotný a může se značně lišit. Velkou roli hraje zkušenost.

a) obecné kroky

- studium literatury obecně (musíte mít přehled o problému, čerpat hlavně z impaktovaných časopisů, pro první přiblížení jsou vhodné např. *Reviews in Mineralogy*)
- z literatury vybrat články, které zpracovávají podobné téma, inspirovat se jimi (ne opsat!, pořadí kapitol, metodika, citace literatury)
- studium již publikovaných prací a jiných údajů o problému
- najít spolupracovníky (vhodní jsou ti, kteří umí něco, co neumíte, a jsou spolehliví)
- naučit se světový jazyk, nejlépe angličtinu

b) specifické

- terénní výzkum a odběr vzorků
- měření dat a zpracování dat
- příprava prezentací v pořadí abstrakt – recenzovaná publikace
- psát
- mít někoho, kdo kriticky přečte váš rukopis před podáním redakci

c) časový plán

- velmi komplikovaná část projektu, první časové odhady je nutno násobit 2 až 3 i více
- více práce (času) zpravidla zabere příprava publikace (kvalitní ne abstrakt) než rešerše, vlastní měření a zpracování dat

3. Hlavní problémy obsahové

- nesrozumitelnost, publikace je určena čtenářům a ne autorovi, proto jí musí rozumět i čtenáři
- snaha prodat vše, co vím
- prolínání diskuse a popisu, musí být v textu jasně odděleny
- nejednotnost formy a obsahu (nejednotnost názvu a obsahu)
- popisnost a rozvláčnost
- vícenásobné opakování stejných informací

Příprava odborného textu k publikování (4)

Milan Novák

A. Příprava publikací

4. Zdroje informací

- diskuse s kolegy
- literatura - knihy
 - časopisy - tištěná verze
 - internetová verze (přímý vstup, Georef atd.)
- informace na internetu - osobní stránky
- stránky různých zájmových skupin

B. Ohlasy na publikace

Zásadní pro ohodnocení vaší práce.

- neformální v diskusi s kolegy
- přímé ohlasy vědců ze světa (nebo od nás)
- reálné citační ohlasy - v publikacích obecně
- v tzv. impaktovaných časopisech (Web of Knowledge)
- problematika scientometrie

C. Postupy obvyklé v redakčních radách při předložení článků

a) specifikace subjektů, kteří se účastní tohoto procesu

- autor(ři)
- editor (nebo více)
- recenzent(i)

b) reakce redakce a autora na recenze

- formuláře usnadňující recenzní řízení
- úpravy přímo doporučené editorem
- bez bližší specifikace

c) Příklady